

Regeringskansliet
Håkan Frycklund

Yttrande över SOU 2021:53 En rättssäker vindkraftsprövning

Örnsköldsviks kommun är remissinstans och lämnar härmed över sitt yttrande över förslaget.

Sammanfattande synpunkter

Örnsköldsviks kommun har förståelse för att nuvarande process för utbyggnad av vindkraft behöver ses över för att bli mer förutsägbar och effektiv för alla parter. Att den kommunala tillstyrkan kommer tidigare i processen och måste motiveras är bra och tidsramen om sex månader till beslut från komplett ansökan är rimlig i de fall lokaliseringen inte är en mellankommunal fråga. Däremot ser Örnsköldsviks kommun att det finns risk för flera följdproblem kopplande till förslaget. Örnsköldsviks kommun anser att ramen för vad lokaliseringsbeskedet prövar är för begränsad och att lokaliseringsbeskedet ur rättssäkerhetsperspektiv bör kunna överklagas direkt vid både positivt och negativt utfall. Kommuner riskerar att behöva tillstyrka förfrågningar man inte önskar, dels på grund av det begränsade underlag beslutet ska fattas utifrån, dels på grund av att kommuner inte hunnit uppdatera gällande översiktsplan efter de nya förutsättningarna. Medborgare i kommunerna mister stor del av det inflytande de har över utvecklingen av vindkraft deras kommun, vilket framförallt påverkar boende och aktörer som verkar där vindkraften uppförs. Idag är det möjligt att inom ramen för det kommunala vetot väga in fler frågor och bevaka kommunens medborgare och intressen vid en förfrågan om vindkraftsetablering. Det är osäkert om de demokratiska påverkansmöjligheter som finns inom ramen för översiktsplaneprocessen kan kompensera för föreslagna förändringar på ett godtagbart sätt. Förslaget kommer om det införs i sin föreslagna form att leda till konsekvenser för den kommunala översiktsplaneringen och inskränka det kommunala självstyret.

Synpunkter på "En rättssäker vindkraftsprövning"

Lokaliseringsbedömningens grunder och innehåll

Kommunen anser att det finns brister i att kommunen bara ska göra lokaliseringsbedömningen utifrån mark- och vattenanvändningen i snäv bemärkelse. Det gör att många andra intressen såsom kulturmiljö, landskapsbild,

friluftsliv, samebyar och fågelliv inte kommer uppdragas i ett tidigt skede trots kännedom om förhållandena. Dessa och många andra intressen kan med fördel tas upp i ett tidigt skede då de är av vikt för bedömningen av områdes lämplighet. Verksamhetsutövaren har fördel av att ta del av denna information så tidigt i processen som möjligt. Kommunen anser att en bredare bedömningsgrund bidrar till syftet att uppnå en effektiv och rättssäker vindkraftsprövning och gagna alla inblandade parter.

Ansökningens innehåll, det vill säga information om utbredning, höjd och antal verk bedömer kommunen vara för begränsat givet beslutets tyngd. Detta talar emot att kommunens besked inte ska kunna ändras när mer information tillkommer senare i processen. Kommunens självstyre påverkas negativt.

Inte kunna överklaga positiva besked direkt

Kommunen anser att även ett positivt lokaliseringsbesked bör kunna överklagas direkt. Utöver den sökande är också föreningar, lokalboende och verksamhetsutövare kommunen berörda av ett lokaliseringsbesked för vindkraftsetablering. Utifrån att betänkandet har rättssäkerheten som fokus bör detta beaktas å alla parter vägnar. Eftersom det finns motstående intressen bör samtliga berörda kunna överklaga ett lokaliseringsbesked. Det är inte givet att de parter som skulle anses vara sakägare i beslutet om lokaliseringsbeskedet bedöms vara sakägare i tillståndsprocessen då dessa prövar olika frågor. Kommunen är av uppfattningen lokaliseringsbeskedets giltighet bör vara färdigutrett innan tillståndsprocessen påbörjas.

Konsekvenser för den kommunala översiktsplaneringen

Örnsköldsviks kommun är av åsikten att förslaget kommer få konsekvenser för den kommunala planeringen. Det är lovvärt att vilja knyta frågan om lokaliseringsbesked närmre den kommunala planeringen, särskilt med hänsyn till den strävan som finns mot att skapa en mer kontinuerlig planprocess. Förslaget förändrar dock hur en översiktsplan tas fram och därefter tillämpas.

Utredningens förslag innebär att kommuner ska tillstyrka lokaliseringsbesked i områden där översiktsplanen inte tagit ställning till markanvändningen i snäv bemärkelse.

Frågan bör ställas om detta verkligen går att tillgodose inom ramen för översiktsplanprocessen.

Kommunen kan idag inom ramen för det kommunala vetot kan väga in fler frågor och bevaka kommunens många intressen och medborgare vid en förfrågan om vindkraftsetablering.

Kommuner behöver tid och resurser för att anpassa sig till ändrade förutsättningar

Örnsköldsviks kommun ser det som en överhängande risk att många, framförallt befolkningsmässigt små men till ytan stora kommuner kommer i kläm. Den nya lagstiftningen förslås träda i kraft snabbt, redan nästa år. Kommuner utan möjligheter att tillsätta personal- och ekonomiska resurser för att fram en ny översiktsplan eller tematiskt tillägg kommer utifrån utredningens förslag att ta ställning till lokaliseringsbesked med utgångspunkt i planer framtagna under andra förutsättningar och regler. Vi ser det som en stor risk att dessa kommuner kommer att behöva tillstyrka etableringar då äldre översiktsplaner inte behandlat vindkraftfrågan på det sätt som utredningen anger. Det påverkar det kommunala självstyret mer än vad som är rimligt utifrån betänkandets utgångspunkt och väcker frågan kring plan- och bygglagens status jämte miljöbalken.

Mellankommunal vägledning

Kommunen efterfrågar vägledning för när en lokaliseringsförfrågan ska anses vara mellankommunal. Vägledningen bör inkludera hur avvägning ska göras i de fall den egna och grannkommunen har olika syn på en lokalisering. Tidsfristen om 6 månader för att lämna besked ska vara möjlig att förlänga för att kommunen ska kunna inhämta synpunkter från grannkommunen.

Risk att vindkraftsutbyggnaden och den gröna omställningen bromsas upp

Örnsköldsviks kommun ser att en uppenbar risk med att införa utredningens förslag är att vindkraftsutbyggnaden bromsas upp eller stoppas helt. Detta åtminstone under den tid det tar för kommunerna att anpassa översiktsplanerna till den nya lagstiftningen. Om regeringen önskar införa utredningens förslag anser kommunen att det behöver ske med tidsmässig framförhållning, kopplat till tydliga övergångsregler och ett ekonomiskt planeringsstöd till kommunerna. Frågan om ekonomisk kompensation till påverkade lokalsamhällen och kommuner bör ges en lösning vid samma tidpunkt som införandet av utredningens förslag. Ersättningsmodellen bör omfatta såväl befintlig som ny vindkraft.

Örnsköldsviks Kommun

Per Nylén
Kommunstyrelsens ordförande